Gørtlermester Erik Lassen

Aner og efterslægt til
Gørtlermester i Nykøbing Mors
Erik Lassen (1778-1839)
og hustru Abelone Svinth

Bagest: Et strygejern og lysestager af messing.
Forrest: Glødeskål af bronze. Alle fra Lassens værksted

Jesper Holm, vers 1. 03-10-2026

1 INDLEDNING

Jeg er den lykkelige indehaver af et par fine håndlavede lysestager fremstillet af messing. Messingstagerne er forsynet med et mesterstempel "Lassen" under foden. Der kendes også strygejern, glødeskåle, mortere, lysesakse og lysekroner fra Lassens hånd. Nogle er også forsynet med årstal[1], kendte årstal er i perioden 1810-1820. Enkelte kilder nævner at Gørtlermester Erik Lassen fra Nykøbing Mors udførte gørtlerarbejde i større stil[2], og at han forsynede sine arbejder med et stempel[3].

T.v. Lassen stempel under glødeskålen. T.h. Lassen stempel med årstal 1820 på bagsiden af strygejernet.

Det er også Erik Lassen der i 1807 lavede en lysekrone til Nykøbing Mors Kirke[4]. Lysekronen har 16 arme i to kranse og hænger i dag i dåbsværelset ved siden af forhallen.[5]

Erik Lassen var søn af sognedegnen i Staby sogn ved Ulfborg i Jylland, Lars Christensen og hans hustru Mariane Erichsdatter Nørgaard. Denne note kortlægger udvalgte dele af deres efterslægt, og er som sådan derfor ikke en beskrivelse af hans arbejder, da jeg nok har mere forstand på slægtsforskning end antikviteter.

Jeg har organiseret mine optegnelser så de minder om en traditionel slægtsbog. Proband er degnen, hans 5 børn betegnes A.1.-A.5. Deres børn igen, betegnes B.x osv. og oplistes slægtsvist, dvs. umiddelbart under deres forældre, således at "tunge" betegnelser som f.eks. A.2.B.1.C.1 undgås. Efterslægt af piger der gifter sig "ud af" slægten, følges kun til angivelse af deres børn.

[1] Jens E. Larsen. Gammelt messing. Forlaget Sesam, 1999.
[2] Ida Haugsted. Arkitekt Theophilus Hansens Dagbog og brødrene Dalhoff – et samarbejde mellem kunstner og håndværkere. Trykt i: Historiske Meddelelser om København 1991.
[3] Fortid og nutid. Bind XXV, Hefte ½ side 1-276. 1972 (jf. side 130 heri, der en anmeldelse af Christian Waagepetersens værk om lysekroner i Skandinavien fra 1969.
[4] Christian Waagepetersen. Lysekroner i Skandinavien, Gyldendal 1969.
[5] https://nykoebingmorskirke.dk/information/om-nykoebing-mors-kirke/

Såvidt muligt angiver jeg alle kilder, dog har jeg udeladt referencer til kirkebøger og folketællingsskemaer, i stedet bruger jeg betegnelsen "sogn" eller "kirke", hvis og kun hvis jeg har verificeret den tilhørende kirkelige handling i en kirkebog. Jeg har fundet og draget nytte af andres oplysninger på internettet – ingen nævnt, ingen glemt. Disse oplysninger er dog kun benyttet hvis jeg har kunnet verificere oplysningerne.

Et par forkortelser som benyttes hyppigt, begr.: begravet, hjd: hjemmedøbt, dbkf: dåb konfirmeret/publiceret, konf.: konfirmeret smst: samme sted, s.d.: samme dag, s.å.: samme år.

2 STAMTAVLE

Lars Christensen, født 1736, død 1785 i Staby Sogn efter 2 dages sygdom, begr. 7. nov. Sognedegn i Staby Sogn 1775-1785.[6] Trolovet 4. nov. 1777 og gift 30. nov. s.å. i Staby sogn med **Mariane Erichsdatter Nørgaard**, død 28. mar. 1830 i Staby Sogn, begr. 8. apr., der 16. jun. 1786 blev trolovet og 13. jul. s.å. gift med efterfølgeren i embedet, **Jørgen Paulin Kanneworff** med hvem hun fik yderligere 2 børn. Børn med Lars Christensen: A.1. – A.5.

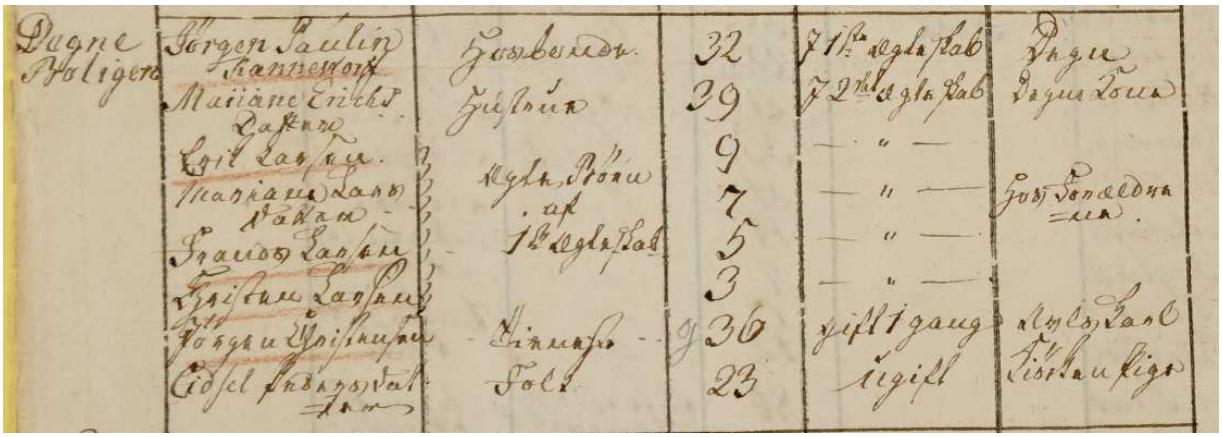

1. juli 1787: Folketælling med Sognedegn Jørgen Paulin Kanneworff og Mariane Erichsdatter, hendes 4 børn fra 1. ægteskab, en avlskarl og en køkkenpige. Ved folketællingen i 1801 bor parret med deres 2 fælles børn, men ikke nogen af børnene fra hendes første ægteskab.

A.1. Erich Larsen [Erik Lassen], født 1778 i Staby Sogn, døbt 29. nov. [3. dec.?], konf. 1793 i Staby Kirke. Borgerskab som gørtler i Nykøbing Mors 25. apr. 1807. Kollektør for Klasselotteriet 1817-1830[7], død 25. jul. 1839 i Nykøbing Mors sogn, begr. 29. jul. Gift

[6] Ejnar Poulsen. Hardsyssels Degnehistorie, første bind. Viborg 1931.
[7] https://norbyhus.dk, der har "Kiøbenhavns Kongelig alene priviligerede Adresse=Contoirs Efterretninger" som kilde – oversigten over samtlige kollektører findes typisk en gang om året i december.

4. okt. 1801 i Skive Købstads Sogn med **Abelone Svinth,** født ca. 1763 i Rødding. Børn: B.1.-B.2.

23. nov. 1785: Skifte efter Lars Christensen begyndes på 30. dagen[8]. I skifteprotokollen er der afskrevet et brev fra Erich Larsen, dateret 12. jun. 1799 i Holstebro. I et tilsvarende brev fra den næstældste søn, Frants Larsen, dateret 10. apr. 1802 i Holstebro, omtaler han Niels Christensen af Vedersø og Christen Christensen Kirkgaard af Staby som sine farbrødre og Hans Erichsen Nørgaard som sin morbror.

I registeret til borgerskabsprotokollen for Nykøbing Mors [9] nævnes "Erich Lassen, Degnesøn fra Staby Sogn, Gørtler", hvilket giver forbindelsen tilbage til Staby. På et eller andet tidspunkt omkring vielsen, indføres stavemåden "Lassen" i stedet for Larsen.

Ved at sammenholde forskellige skifter[10], ses det at hustruen Abelone Svinth var datter af Zone Pedersen Svinth, degn i Rødding og Krejbjerg og hustru Anne Marie Feilberg.[11]

I skifterne er også deres børn 1) Friderich, født ca. 1757, i 1 1792 forvalter på Vestervig, i 1817 løjtnant og boende på en parcel på Vestervig Hovedgård i Thy, 2) Maren, født ca. 1759, i 1792 gift med degn i Hvidbjerg og Lyngs, Niels Trap, ikke nævnt i 1817, 3) Anne Cathrine, født ca. 1762, i 1792 og 1817 ugift, 4) Abelone, født ca. 1763-1764, ugift i 1792, i 1817 gift med gørtler Erik Lassen i Nykøbing Mors og 5) Diderich, født 1766, i 1792 købmandskarl i Skive, dør i Skive 1817 som købmand, efterladende sig 2 døtre.

Erik Lassen blev derfor født i degneboligen i Staby i 1778. Faderen dør i 1785 og moderen gifter sig med efterfølgeren i embedet. Erik vokser op i degneboligen og konfirmeres i 1793 i Staby kirke. I 1799 opholder han sig i Holstebro. Der var flere gørtlere i byen og Erik kan derfor udmærket have stået i lære her.

I 1801 er han gørtlersvend i Skive, hvor han møder og senere samme år gifter sig med Abelone Svinth, der boede hos sin bror, købmanden Diderich Svinth. Deres ældste søn døbes i Øster Assels sogn, hvor parret antages at have opholdt sig inden de i 1803 køber en gård i Nykøbing Mors, hvor den yngste søn senere samme år bliver født.

I 1807 får han borgerskab som gørtler i Nykøbing Mors og har virket som sådan indtil sin død i 1839. I 1834 består husstanden af parret selv, to lærlinge og to tjenestefolk.

Det fortælles af hans barnebarn, gartner Erik Lassen, at hans bedstefar døde ret pludseligt. Der var ildebrand i byen, og da han i huj og hast havde fået det nødvendige ud, løb han hen for at se på branden, men faldt død om.[12]

---

[8] Gejstlige skifteprotokol, Ringkøbing amt, Ulfborg herred provsti, fol. 51, 147B og 150. Se også: Jenny Ulfkjær. Et vestjydsk degnehjem anno 1785. Hardsyssels Aarbog, 51. bind, side 84-90. København 1951.
[9] Rigsarkivet, arkivserie: Register til borgerskaber i Nykøbing Mors købstads rådstueprotokoller.
[10] Gejstlig Skifteprotokol for Rødding Herred, side 547 (Anne Marie Feilberg) og side 777 (Zone Svindt) samt Skive byfoged skifteprotokol 1791-1819, fol. 382B m.fl. (Didrik Svinth).
[11] Ejnar Poulsen, Viborg Amts Degne- og Skolehistorie. Forfatterens forlag 1957.
[12] Det gamle hus på Østergade, i: Jul på Mors 1978.

B.1. Sone [Zohne Svinth Lassen], født 19. dec. 1801 i Øster Assels Sogn, døbt 21. dec., dåb publiceret 23. feb. 1802., konf. 1816 i Nykøbing Mors kirke, død 11. nov. 1884 i København, Skt. Johannes Sogn, begr. 17. nov. Hosekræmmer og manufakturhandler på Christianshavn i København. Gift 29. jul. 1838 i København, Holmens Sogn med **Margrethe Ane Kirstine Petersen**, født ca. 1817. Børn: C.1. – C.10.

C.1. Erik Lassen, født 9. jan. 1840 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 10. apr., konf. 15. apr. 1855 i København, Vor Frelser Kirke. Manufakturhandler og handelsagent. Gift med **Emma Olivia Neumann**, født 25. maj 1847 i København. Børn: D.1.-D.5.

D.1. Zohne Svinth Lassen, født 30. okt. 1876 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 4. mar. 1877, konf. 25. sep. 1892 i København, Vor Frue Kirke, død 24 dec. 1957 i De gamles By i København, krem. 29. dec. i Bispebjerg krem. Gift 17. apr. 1903 med **Marie Laurentze Augusta Vilhelmine Borregaard**, født 3. okt. 1874 i København. Børn: E.1.-E.4. Gift 2. gang med **Doris Rasmussen**, født 15. dec. 1897 i Sandby Sogn, Maribo Amt, døbt 27. feb. 1898. Børn: E.5.

E.1. Svend Zohne Svinth Lassen, født 3. okt. 1903 i Aarhus, Skt. Pauls Sogn, døbt 3. jan. 1904. Arkitekt. Gift med **Inger Valborg Linea Henriksen**, født 24. aug. 1908 i Nykøbing Falster sogn, døbt 26. dec. Barn: F.1. – F.3.

F.1. Ulla Linnea Svinth Lassen, født 5. feb. 1932 i Nykøbing Falster sogn, døbt 17. jul.

F.2. Elsebeth Marie Svinth Lassen, født 10. aug. 1935 i København, Bethlehems Sogn, døbt 20. okt. i Timotheuskirken.

F.3. Else Marie Svinth Lassen, født 2. jun. 1937 i København, Bethlehems Sogn, døbt 15. aug. i Rødovre Kirke.

E.2. Erik Svinth Lassen, født 18. okt. 1904 i Aarhus, Skt. Pauls Sogn, døbt 28. dec., død 1985 i Canada, begr. i Calgary, Queen´s Park Cemetery and Mausoleum.

E.3. Børge Svinth Lassen, født 20. jan. 1908 i Aarhus, Skt. Pauls Sogn, døbt 16. apr., død 1978 i Canada, begr. i Calgary, Queen´s Park Cemetery and Mausoleum. Barn: F.1.

F.1. Glenn Zohne Svinth-Lassen, født 26. jan. 1941 i Calgary, Canada, død 28. jan. 2008 smst.

E.4. Arne Svinth Lassen, født 7. jun. 1918 i Nykøbing Falster sogn, døbt 15. jun.

E.5. Gudrun Svinth Lassen, født 7. feb. 1928 i Nykøbing Falster sogn, døbt 9. apr.

D.2. Abelone Christiane Lassen, født 10. okt. 1878 i København

D.3. Anna Margrethe Lassen, født 7. dec. 1879 i København

D.4. Niels Sonne Lassen, født 29. apr. 1881 i Frederiksberg.

D.5. Oline Vilhelmine Lassen, født 22. dec. 1884 i Frederiksberg

C.2. Anna Margrethe Lassen, født 23. maj 1842 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 24. jun., konf. 11. apr. 1858 i København, Vor Frelser Kirke

C.3. Christine Wilhelmine Lassen, født 16. mar. 1844 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 7. jun., konf. 9. okt. 1859 i København, Vor Frelser Kirke

C.4. Julie Lassen, født 31. maj 1846 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 17. jul.

C.5. Niels Lassen, født 13. okt. 1847 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 3. dec., konf. 12. okt. 1862 i København, Vor Frelser Kirke

C.6. Adolph Lassen, født 1. dec. 1849 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 26. apr. 1850

C.7. Frederik Lassen, født 31. mar. 1852 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 21. maj.

C.8. Apolone [Abelone] Lassen, født 6. jul. 1854 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 28. jul., død 20. dec. 1925 i Haslev Sogn, begr. 30. dec. på Hørup Kirkegård, Lysgaard Herred. Gift 15. nov. 1899 i Magleby Kirke, Sorø Amt, med **Hans Carl Ludvig Holm**, født 25. apr. 1831 i Møgeltønder Sogn, døbt 3. jun., død 25. okt. 1904 i Hørup Sogn, Viborg Amt, begr. 31. okt.

C.9. Rudolph Marinius Lassen, født 20. jul. 1856 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 12. sep., konf. 16. apr. 1871 i København, Vor Frelser Kirke.

C.10. Oline Lassen, født 6. nov. 1858 i København, Vor Frelser Sogn, døbt 19. dec., konf. 11. apr. 1875 i København, Skt. Johannes Kirke.

B.2. Adolph Lassen, født 1803 i Nykøbing Mors Sogn, døbt 27. okt., konf. 1818 i Nykøbing Mors Kirke, død 1. jul. 1868 i Nykøbing Mors Sogn, begr. 7. jul. Handelsgartner i Nykøbing Mors. I 1834 nævnt som gartner i Søllerød, men vendte tilbage til Nykøbing Mors efter faderens død og etablerede gartneri her i 1839[13]. Gift med **Mathilde Reinhardine Harting**. Børn: C.1. – C.3.

C.1. Reinhard Lassen, født 9. dec. 1841 i Nykøbing Mors sogn, hjd. 12. dec., dbkf. 22. maj 1842, død 8. sep. 1854 smst., begr. 13. sep.

C.2. Abelone Lassen, født 8. feb. 1844 i Nykøbing Mors Sogn, døbt … jul. s.å., konf. 3. okt. 1858 i Nykøbing Mors Kirke. Gift 27. okt. 1864 i Nykøbing Mors Kirke med købmand **Niels Faartoft**, født ca. 1838.

C.3. Erik Lassen, født 28. jun. 1846 i Nykøbing Mors Sogn, døbt 13. sep., konf. 14. apr. 1861 i Nykøbing Mors Kirke, død 21. dec. 1941 i Østergade 57, Nykøbing Mors Sogn, begr. 26. dec. Gartner i Nykøbing Mors, overdrog gartneriet til M. N. Overgaard i 1897[14]. Gift 1. gang med **Marie Elisabeth Pedersen**, født 28. maj 1864 i Odense, død 30. mar. 1895 i Nykøbing Mors Sogn, begr. 7. apr. Gift 2. gang 15. aug. 1900 i Lødderup Kirke med

[13] Historisk Aarbog for Mors 1932, p. 58.
[14] Væksthuse, i: Jul på Mors 2007.

Wilhelmine Maren Petrea Bendsen, født 31. maj 1849 i Kongens Lyngby Sogn, døbt 28. sep., død 4. nov. 1929 i Østergade 57, Nykøbing Mors Sogn, begr. 11. nov. Om gartneriet kan henvises til E. M. Ejlersens beskrivelse af sin læretid her i slutningen af 1800-tallet.[15] Erik Lassen har endvidere nedskrevet sine erindringer om sin ungdom.[16]

A.2. Mariane Ruttilia Sophia Basse Larsdatter, født 1780 i Staby Sogn, døbt 23. apr., konf. 1794 i Staby Kirke. Tilsyneladende opkaldt efter frøken Maria Anna Rutilia Sophia von Bassen, der døde på Pallisbjerg Herregård i 1758.

A.3. Frands Ranzov Linde Larsen, født 1781 i Staby Sogn, døbt 7. okt., død 1782 smst., begr. 19. feb.

A.4. Frands Ranzov Linde Larsen [Frantz Larsen], født 1783 i Staby Sogn, døbt 2. nov., konf. 1798 i Holstebro Sogn.

Frantz Larsen fødes og vokser op i degneboligen indtil han senest i 1798 flytter til Holstebro. I 1801 er han i lære som guldsmed hos guldsmedeenke Elisabeth Weller og hendes to svende. Elisabeth Weller var enke efter guldsmed Joachim Weller, der døde i 1792. Han gifter sig i 1806 med Marie Katrine Vang og får 28. jul. 1807 borgerskab som guldsmed i Holstebro[17], men dør allerede i 1814, efterladende sig hustruen og 4 børn. Der kendes ikke nogle arbejder af Frantz Larsen.[18]

Af skifteprotokollen fremgår det af Frantz Larsen har en bror, Christen Larsen, gårdmand i Ulgkier [Ulfkær] i Ulfborg sogn.

I forskellige optegnelser, anvendes både Lassen og Larsen som børnenes efternavne.

B.1. Mariane Cicilie Larsen, født 6. aug. 1806 i Holstebro sogn, hjd. s.d., dbkf. 13. sep., konf. 1820 i Holstebro. Gift 6. dec. 1834 i Holstebro Kirke med smed **Andreas Møller**, født ca. 1808 og bor i Holstebro.

B.2. Ulriche Larsine Larsen, født 30. apr. 1808, hjd. s.d., dbkf. 9. jul., konf. 1823 i Holstebro. Gift med postkonduktør **Hans Nicolai Hillebrandt** og bor i København.

B.3. Erik Jørgen Paulin Larsen, født 8. jan. 1810 i Holstebro sogn, hjd. s.d., dbkf. 22. feb. Silke- og kludehandler i København. Gift.

B.4. Anne Margrete Larsen, født 14. apr. 1812 i Holstebro sogn, hjd. s.d., dbkf. 23. maj., konf. 1827 i Holstebro. Gift med væver og arbejdsmand **Thomas Johansen** og bor i København.

---

[15] E. M. Ejlersen: Læretid hos gartner Lassen 1895-1899, i: Jul på Mors 2008. Morsø Lokalhistoriske Forlag

[16] Erik Lassen, Nykøbing 1850-1870, i: Jul på Mors 1983.

[17] Rigsarkivet. Register til borgerskaber i Holstebro Købstads rådstueprotokoller (1721-1818)

[18] Rigmor Lillelund og Torben Skov. Guldsmede i Holstebro i 1800-årene. Trykt i Holstebro Museum Årsskrift 1980.

A.5. Christen Larsen, født 1785 i Staby Sogn, døbt 12. jun. Blev gårdmand i Ulfkær, Ulfborg sogn. Om ham og hans efterslægt har andre beskrevet, så de gentages ikke her[19]

[19] Se f.eks: https://minjyskeslaegt.dk/